

Opetussuunnitelma

Liite: Esi- ja perusopetuksen kirjastoyhteistyö

Suunnitelman tarkoitus ja tavoitteet

Suunnitelman lähtökohtana on tukea uutta opetussuunnitelmaa ja koulun ja esiopetuksen kasvatustehtävää edistämällä koulun / esiopetuksen ja kirjaston yhteistyötä osana opetus- ja kasvatussuunnitelmia. Suunnitelma muodostaa oppimisen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden.

Opetussuunnitelman oppimiskäsitys puoltaa kiinteää yhteistyötä ja kannustaa yhteistyöhön eri oppiaineissa.

Tavoitteet:

- Kehittää oppilaiden kirjastokäyntejä oppimistavoitteita hyödyttäväksi osaksi koulunkäyntiä.
- Tukea opettajia oppilaiden kirjastonkäytön, tiedonhankinnan, tiedonhallinnan sekä monilukutaidon opetuksessa ja ohjauksessa.
- Tarjota edellä mainittua ohjausta yhdessä opettajan kanssa osana opetusta.
- Tukea ja kannustaa oppilaiden lukuharrastusta ja medioiden monipuolisen käytön oppimista.
- Tarjota tiedollisten taitojen lisäksi elämyksellisiä luku- ja muita kokemuksia.
- Tarjota aineistoresursseja.
- Monipuolistaa koulun / esiopetuksen oppimisympäristöjä.
- Olla koulujen / esiopetuksen tukena laaja-alaisten osaamisalueiden ja ilmiöpohjaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa.

Suunnitelma hahmottelee ensisijaisesti kirjaston ohjaustoiminnan: mihin taitoihin kirjastossa keskitytään ja minkälaista ohjausta annetaan. Nämä määrittelyt selkiyttävät yhteistyötä ja työnjakoa.

Kaikki koululuokat ovat tervetulleita kirjastoon kirjastotunneille, opastustunneille sekä työskentelemään itsenäisesti opettajan kanssa. Samoin esiopetusryhmät ovat tervetulleita sekä ohjatuille että itsenäisille kirjastokäynneille. Kirjasto aineistoinen ja laitteinen tarjoaa monipuolisen oppimisympäristön. Kirjaston aineistot tukevat opetussuunnitelman monilukutaidon tavoitetta ja muita laaja-alaisen osaamisen osa-alueita. Opetussuunnitelman perusteissa kirjasto mainitaan myös tärkeänä kumppanina elinikäiseen oppimiseen ohjaamisessa.

Osa kirjaston opastuksista voidaan pitää myös luokassa. Opettajat voivat lisäksi pyytää kirjastolta apua sopivien tiedonlähteiden löytämiseen oppitunnille tai toivoa opetusta tukevan aineiston / teemapaketin keräämistä valmiiksi kirjastoon tai luokkaan.

Koulu kannustaa kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön.

Yhteistyön suunnittelu

Kouluilla / esiopetuksessa valitaan vuosittain yhteistyön suunnitteluun osallistuvat opettajat, jotka pitävät yhteyttä kirjaston kouluyhteistyön vastuuhenkilöön esimerkiksi sähköpostilla ja yhteistyökokouksissa. Kirjaston kouluvastaava voidaan pyytää mukaan myös opettajainkokouksiin.

Kirjasto tiedottaa aktiivisesti ajankohtaisista teemoista ja kirjaston tarjoamista mahdollisuuksista pääasiassa sähköpostitse. Opettajat huolehtivat oman luokkansa osallistumisesta tarjontaan ja kannustavat hyödyntämään opittuja taitoja.

Vuotuisissa, lukukauden alussa pidettävissä yhteistyökokouksissa suunnitelma sovitetaan vastaamaan lukuvuoden tarpeita ja samalla tarkennetaan kirjaston kyseisenä lukuvuotena tarjoamat sisällöt. Ohjatut kirjastokäynnit voidaan sopia hyvissä ajoin ja ajoittaa luontevaksi osaksi oppimiskokonaisuuksia tai nivoa käynnissä oleviin kokonaisuuksiin.

Tavoitteet ja tarjonta luokka-astekohtaisesti

Esiopetus

Tavoitteet:

- Vahvistaa kiinnostusta kieltä ja lukemista kohtaan sekä edistää lukutaidon kehittymistä.
- Saada myönteisiä elämyksiä hyvien kirjojen parissa.
- Oppia kirjastossa / kirjastoautossa asioimisen alkeet ja herättää kirjastomyönteinen asenne.
- Tutustua mediaan leikinomaisesti.

Toimintatavat:

- Esikoulun aikana käydään kirjastossa / kirjastoautossa ja tutustutaan kirjastoon leikinomaisesti.
- Kirjasto tarjoaa seuraavat sisällöt: ohjattu kirjastokäynti, teemapaketit käsiteltävistä aiheista ja mediakasvatus (Kirjatin mediamatka / Aparattisaari).

Vuosiluokat 1-2

Tavoitteet:

- Saada myönteisiä elämyksiä hyvien kirjojen parissa, kuunnella ja lukea kirjallisuutta.
- Oppia löytämään ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa ja lukemaan lukutaitoaan vastaavia kirjoja.
- Oppia kirjastossa / kirjastoautossa asioimisen perusasiat.
- Tutustua eri aineistolajeihin.
- Oppia huolehtimaan lainaamastaan aineistosta.

Toimintatavat:

- Ensimmäisellä luokalla käydään kirjastossa / kirjastoautossa ja opetellaan käyttämään kirjaston peruspalveluita ja etsimään itseä kiinnostavaa luettavaa sekä herätetään lukuintoa.
- Toisella luokalla syvennetään ja harjoitellaan aiemmin opittuja taitoja.
- Kirjasto tarjoaa seuraavat sisällöt: Ohjatut kirjastokäynnit (kirjastokortti, kirjaston pelisäännöt, kirjaston paikat ja aineistot, aineiston löytyminen hyllyistä, lukutaitoa vastaavan luettavan löytäminen). Lisäksi teemapaketit käsiteltävistä aiheista ja lukudiplomin suorittamisen tukeminen sekä kirjavinkkaus.

Vuosiluokat 3-4

Tavoitteet:

- Hallita kirjastonkäytön perusasiat.
- Osata tiedonhaun ja tiedonhallinnan alkeet.
- Kehittää lukuharrastusta.

Toimintatavat:

- Kolmannella ja neljännellä luokalla käydään kirjastossa / kirjastoautossa ja kerrataan ja harjoitellaan aiemmin opittuja kirjastonkäytön perusasioita, tutkitaan aineiston järjestystä ja opetellaan tiedonhaun alkeet PIKI-verkkokirjastosta sekä kehitetään lukutaitoa.
- Kylien kouluilta käydään myös ohjatulla pääkirjastokäynnillä.
- Kirjasto tarjoaa seuraavat sisällöt: Ohjatut kirjastokäynnit (kirjastonkäytön perusasioiden kertaus, PIKI-verkkokirjaston käyttö kuten esittely, tiedonhaun alkeet ja varauksen tekeminen, koulutyötä hyödyttävien aineistojen löytäminen, lukutaitoa vastaavan luettavan löytäminen). Lisäksi teemapaketit käsiteltävistä aiheista ja lukudiplomin suorittamisen tukeminen.
- Aineiston esittely tai kirjavinkkaus tilanteen mukaan.

Vuosiluokat 5.-6.

Tavoitteet:

- Syventää tiedonhaun ja tiedonhallinnan taitoja.
- Oppia käyttämään kirjaston aineistoja monipuolisesti osana oppimistehtäviä: kaunokirjallisuus, tietokirjat, lehdet, e-aineistot jne.
- Kehittää kiinnostusta kirjallisuutta ja muita tekstejä kohtaan.
- Jakaa lukukokemuksia.

Toimintatavat:

- Viidennellä ja kuudennella luokalla käydään kirjastossa / kirjastoautossa ja syvennetään tiedonhaun taitoja, harjoitellaan tiedonhakuja ja kehitetään kriittistä lukutaitoa sekä jaetaan lukukokemuksia esimerkiksi verkkokirjastossa tai vinkaten.
- Kirjasto tarjoaa seuraavat sisällöt: Ohjatut kirjastokäynnit (tiedonhaku PIKI-verkkokirjastosta ja verkkokirjaston monipuolisen käytön opastaminen, tutustuminen erilaisiin tiedonlähteisiin, ohjattu tiedonhaku omista aiheista). Lisäksi teemapaketit käsiteltävistä aiheista ja lukudiplomin suorittamisen tukeminen.

Vuosiluokat 7.-9.

Tavoitteet:

- Ylläpitää ja syventää tiedonhaun taitoja sekä kehittää taitoa arvioida eri tietolähteiden luotettavuutta.
- Oppia itsenäisesti etsimään tietoa kirjastosta ja tietokannoista sekä hyödyntämään monipuolisesti kirjaston tarjontaa.
- Innostaa lukemaan monimuotoisia tekstejä ja kehittämään tekstien ymmärtämisen taitoja.
- Jakaa lukukokemuksia eri työtavoin.
- Lukuharrastusta tuetaan kirjavinkkarin tai kirjailijan vierailulla mahdollisuuksien mukaan.

Toimintatavat:

- Seitsemännellä luokalla jatketaan tiedonhaun harjoittelua, syvennetään erilaisten tiedonlähteiden tuntemusta ja liitetään kirjastokäynnit eri oppiaineisiin ja menossa oleviin sisältöihin. Kirjasto tarjoaa seuraavat sisällöt: Tiedonhaun ohjaus ja harjoitukset (tiedonhaku PIKI-verkkokirjastosta ja kirjastosta), kirjallisuuden opetuksen tukeminen sekä teemapaketit käsiteltävistä aiheista.
- Kahdeksannella luokalla hyödynnetään opittuja taitoja eri oppiaineissa, korostetaan lukemisen merkitystä ja liitetään kirjastokäynnit menossa oleviin sisältöihin. Kirjasto tarjoaa seuraavat sisällöt: Eri aineistomuotojen ja tekstityyppien esittely, kirjallisuuden opetuksen tukeminen, teemapaketit käsiteltävistä aiheista sekä tarvittaessa tiedonhaun ohjausta eri tiedonlähteisiin.

- Yhdeksännellä luokalla ylläpidetään ja hyödynnetään opittuja taitoja ja liitetään kirjastokäynnit menossa oleviin sisältöihin. Kirjasto tarjoaa seuraavat sisällöt: Kirjallisuuden opetuksen tukeminen, teemapaketit käsiteltävistä aiheista ja tarvittaessa ohjatut tiedonhaun harjoitukset.

Muu yhteistyö

Kirjasto voi tilanteen mukaan tarjota myös yksittäisiä tapahtumia, esimerkiksi kirjailijavieraita, vierailevia vinkkareita, työpajoja. Tällaiset tapahtumat järjestetään yhteistyössä opettajien kanssa.

Kirjastoa on mahdollista pyytää mukaan erilaisiin tilaisuuksiin kuten vanhempainiltoihin.

Kirjastossa voidaan järjestää tapahtumia yhteistyössä koulun / esiopetuksen kanssa.

Kirjaston tiloissa oppilaiden on myös mahdollista esitellä oppimisprojektien tuotoksia esimerkiksi näyttelyin tai olla sisällöntuottajia tapahtumiin.

Oppilaat opettajineen ovat tervetulleita tutustumaan kirjaston järjestämiin näyttelyihin.

Seuranta

Suunnitelman toimivuutta ja vaikuttavuutta sekä päivittämisen tarve arvioidaan yhteistyökokouksissa.

Kirjasto seuraa suunnitelman etenemistä vuosittain myös tilastojen avulla.